

**Ogólnopolskie VI Sympozjum
„Wrocławskich Zapisków
Numizmatycznych”
1–2 lipca 2017 r.**

W dniach 1–2 lipca 2017 r. w Starej Plebanii Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu odbyło się VI Sympozjum Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, Oddział we Wrocławiu, oraz autorów „Wrocławskich Zapisków Numizmatycznych” pt. *Związki mennictwa śląskiego z mennictwem Rzeczypospolitej Obojga Narodów*. Organizatorami tej sesji naukowej był wrocławski oddział PTN, redakcja WZN oraz Ossolineum.

Dwudniowe obrady przyniosły bardzo dużo nowych informacji i świeżych spostrzeżeń na temat numizmatyki śląskiej i jej związków z mennictwem Rzeczypospolitej. Dodatkowo całkiem licznie zgromadzeni słuchacze mogli dowiedzieć się o ciekawych numizmatach śląskich znajdujących się m.in. w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi i Muzeum Narodowym w Warszawie. Spotkanie uświetnione zostało premierą długo wyczekiwanej książki Marka Folwarniaka, z łódzkiego oddziału PTN, pod tytułem *Monety i medale Karola Ferdynanda Wazy*. Sympozjum zebrało w jednym miejscu miłośników numizmatyki z wielu miast całej Polski, m.in. z Gdańska, Łodzi,

Warszawy, Jawora, Jeleniej Góry, Praszki i oczywiście Wrocławia.

Pierwszy dzień obrad, 1 lipca, poświęcony był głównemu tematowi sympozjum. Pierwszą sesję jednak otworzyło wystąpienie Łukasza Koniarka pt. *200 lat kolekcji numizmatycznych w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu*. Prelegent w bardzo klarowny i ciekawy sposób przedstawił powstawanie zbiorów Działu Numizmatycznego, przypominając przy okazji bardzo ważną — dwusetną — rocznicę powołania do życia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Następnie Zbigniew Bartkowiak z Muzeum Archeologicznego w Poznaniu przedstawił kilka nowych znalezisk parwusów i kwartników śląskich, które do tej pory znane były tylko z nielicznych egzemplarzy lub w ogóle nie były znane nauce. Wspomniał też XV-wieczny halerz śląski (Fbg 555), który na awersie przedstawia brodatą głowę (podobną do głowy św. Jana z wrocławskich halerzy Rempla), a na rewersie widnieje orzeł z przepaską przez skrzydła i pierś, jak na halerzach legnickich. Dzięki obecnemu w niektórych wariantach krzyżowi po prawej stronie głowy, uważamy, że jest to halerz ze św. Andrzejem, który jest fałszerstwem z epoki halerzy wrocławskich. W kolejnym referacie Paweł Milejski przedstawił losy skarbu groszowego z początku XVI w. z Grodzca (pow.

złotoryjski), niegdyś opracowanego i opublikowanego przez prof. Mariana Haisiga. Przypadkowo odnaleziona koperta zawierająca dodatkowe 173 monety rzuciła nowe światło na omawiane znalezisko¹. Ostatnim referentem przedpołudniowej sesji był Borys Paszkiewicz, który zaprezentował referat pt. *Półgrosze świdnickie znane i nieznanne*. Prelegent przedstawił zarówno historię powstania i zaniku tego nominału na tle dziejów Świdnicy oraz ciekawe egzemplarze półgroszy świdnickich z poszczególnych lat emisji, łącznie z monetami, które należy uznać za falsyfikaty. W dyskusji zostały ujawnione nowe przypadki ciekawych fałszerstw². Następnie Arkadiusz Muła z Muzeum Regionalnego w Jaworze przedstawił referat pt. *XVII-wieczne kolekcje numizmatyczne ze Śląskiem i Rzeczpospolitą związane w inwentarzach spadkowych legnickich mieszczan*. Oprócz cennych informacji na temat numizmatów z dokumentów spadkowych mogliśmy się dowiedzieć o kolekcjach i ich funkcjonowaniu w XVII-wiecznej Legnicy. Przedostatnim referentem pierwszego dnia obrad był Jarosław Dutkowski z Gdańska, który opowiedział o ikonografii złotych monet piastowskich na Śląsku w epoce Wazów. Prelegent skupił się na skomplikowanych ubiorach, pełnych znaczących detali. Sobotnie obrady zakończył referat Marka Folwarniaka pt. *Monety i medale Karola Ferdynanda Wazy*, który równocześnie był premierą wspomnianej książki — bogato ilustrowanej monografii tego tematu. Wszyscy przybyli mogli zwiedzić wystawę upamiętniającą 200-lecie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, a także obejrzeć Mauzoleum Pia-

stów Śląskich w kościele św. Klary i św. Jadwigi przy pl. Nankiera we Wrocławiu (dziś w szkole katolickiej Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej).

Drugi dzień obrad, 2 lipca, poświęcony był w znacznym stopniu śląskim monetom obecnym w zbiorach muzealnych. Tego dnia przewidziana była tylko jedna, przedpołudniowa sesja, którą rozpoczęła Elżbieta Baran. Prelegentka opowiedziała o monecie opolskiej w późnym średniowieczu, przede wszystkim na podstawie opolskich halerzy brakteatowych ze zbiorów Ossolineum. Następnie Eliza Walczak z Muzeum Narodowego w Warszawie wygłosiła referat przygotowany wspólnie z Danutą Miehle pt. *Monety śląskie w zbiorach Gabinetu Monet i Medali Muzeum Narodowego w Warszawie*. Słuchacze mogli obejrzeć podczas prezentacji bardzo ciekawe monety; bogactwo nominałów i monet złotych robiło duże wrażenie. Kolejnym referentem był Piotr Chabrzyk z Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, który wygłosił odczyt pt. *O kilku ciekawostkach śląskich ze zbiorów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Pośród monet śląskich datowanych na czasy średniowiecza najciekawsze były zaprezentowane przez prelegenta brakteaty ratajskie, które dodatkowo zostały poddane badaniom metalograficznym. Drugim ciekawym eksponatem był piefort halerza kozielskiego, który, podobnie jak brakteaty, został poddany badaniom. Wyniki analiz okazały się nad wyraz interesujące, ponieważ wykazały złocenia na powierzchni monety. Obrady zakończyło wystąpienie Barbary Butent-Stefaniak z Ossolineum, która przedstawiła średniowieczne monety czeskie ze zbiorów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. W zbiorach tych znajduje się kilkaset monet czeskich od wczesnego średniowiecza do końca XV w.

¹ Więcej na temat tego skarbu w niniejszym tomie, patrz strony 239–268.

² Wygłoszony referat jest częścią przygotowywanej książki prof. Paszkiewicza poświęconej późnośredniowiecznemu mennictwu śląskiemu.

Prelegentka przedstawiła monety z badań archeologicznych, które trafiły do Działu Numizmatycznego ZNiO, m.in. z badań zamków Wleń i Rogowiec. Omówionych zostało wiele znalezisk pojedynczych i gromadnych, zawierających monetę czeską, w których dominują grosze praskie. Drugi dzień obrad zakończyło zwiedzanie Muzeum Pana Tadeusza Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, gdzie zwiedzający mogli poczuć ducha romantyzmu, a najważniejszym eksponatem jest rękopis *Pana Tadeusza*.

Inicjatywa, jaką wykazuje Polskie Towarzystwo Numizmatyczne, Oddział we Wrocławiu, jest godna pochwały

i naśladowania. Sympozja organizowane cyklicznie co dwa lata, które obierają za każdym razem nowe miejsce (poprzednie dwa spotkania miały miejsce w Głogowie i Legnicy), zbierają wszystkich miłośników numizmatyki, zarówno tych profesjonalnych, jak i hobbystów. Większość referatów ukaże się drukiem w specjalnym numerze „Wrocławskich Zapisków Numizmatycznych”. Kolejne, siódme już sympozjum z omawianego cyklu odbędzie się na początku lipca 2019 r. w Nysie. Życzymy, by organizatorom nie zabrakło pasji i entuzjazmu do organizowania podobnych wydarzeń w przyszłości.

Paweł Milejski